

Izbeja, izvešči ponedeljek, vsak dan zjutraj. Uredništvo: ulica sv. Frančiška Asiškega št. 20, I. nadstropje. Dopolni naj se pošiljajo uredništvu. Neprilagojena pisma se ne sprejemajo, rokopisi se ne vračajo. — Odgovor na pismo mora biti v roku 10 dni. — Tiskarna Edinost, tiskarne F. Peric. — Lastnik tiskarne Edinost, tiskarne F. Peric. — Znaša za mesec L 7.—, 3 mesece L 19.—, 6 mesecev L 32.—, 1 leto L 60.—. Za inozemstvo mesečno 5 lir več. — Telefon 1814 in 1815.

EDINOST

Posamezne številke v Trstu in okolici po 20 cent. — Oglasi se računajo v širokosti ene kolone (72 mm.) — Oglasi trgovcev in obrtnikov mm po 40 cent. — Oglasi, zahvale, poslanice in vabila po L 1.—, oglasi denarnih zavodov po L 2.—. — Mali oglasi po 20 cent. beseda, najmanj po L 2.—. — Oglasi, naročnine in reklamacije se pošiljajo izključno upravi Edinosti, v Trstu, ulica sv. Frančiška Asiškega št. 20, I. nadstropje. — Telefon uredništva in uprave 11-57.

Afera generala Balbo

V naši državi se vrstijo v zadnjih časih senzacija za senzacijo. Ali samo take, da morajo globoko užaliti vsakega državljanca, ki resnično in čisto ljubi svojo državo. So to dogodki, ki pričajo, da se je v politično in tudi upravno življenje zajedel črv, ki izpodreja podlage, neogibno potrebne za zdravo življenje vsake države. Te podlage so: morala in javnem življenju, čistost rok vseh tistih, ki kakorsibodi sodelujejo pri raznih državnih upravah, brezpogojno spoštovanje zakona od strani vsakogar, vzvišenost koristi države nad vsemi osebnimi in strankarskimi interesi.

Te podlage so se že par let sem jele rušiti. Državnemu življenju so se izpodmikal njegovi temelji. Že dejstvo, da je bil sedanjí načelnik vlade pod pritiskom ogorčenega javnega mnenja prisiljen pahniti od sebe vrsto svojih najbližjih in najvnetejših sodelavcev in da nekateri teh sedijo sedaj v ječah, priča, kako globoko se je v vrste izvestnih ljudi, ki so usodno vplivali na smerne politike sedanjih vladavin, zajedlo zlo nemorale, korupcije, brezvestne sebičnosti na škodo države. Brezzakonje je slavlilo svoje orgije. Prvotni in glavni izvor vsemu temu zlu je bil v dejstvu, da je državno življenje zašlo na poti, kjer se je mogla ena sama stranka istovetiti z državo, da je mogla govoriti: država sem jaz, kdor je proti meni, je proti državi, da se je razvila v tej stranki vera, da je nji vse dovoljeno, ne da bi se morala bati, da jo kdo pokliče na odgovornost, ne da bi si ji trebalo plašiti pred ostrino zakona! Ljudi, ki so se postavljali nad zakon in izven zakona, ni plašila — dasi so proglasili sami sebe kot edine zveste in prave patriote — niti misel kako z orgijami nezakonitosti neizmerno škodijo ugledu svoje države, kako kompromitirajo pred svetom in lastno pošteno in pametno javnostjo vladavino, kateri so bili — po njihovih besedah — zvesto udani. Vse tiste neštete nezakonitosti in nasilja na obeh in napravah in njih hmetju, ki smo jih morali pretrpeti tudi mi v naših krajih, so prežalostna zgodovina našega življenja v teh povojnih letih.

Ne pridružujemo se sicer zboru, ki vedno bolj narašča in ki trdi, da so se vsi ti zločini godili po volji in po ukazu načelnika sedanjih vlad. Vsekakor pa je krivda tudi na njegovi strani v toliko, v kolikor je dopuščal, da sta samozavest in objektivnost ljudi, ki so se nanirali njegovi vladavini iz nečistih namenov, došli do razmaha, ki ni poznal več nobene meje, niti ne na pragu hrama Pravice, ki je neogiben predpogoj in temelj miru, in zdrave urejenosti v državi.

Državljan čisti rok in čiste duše so s strahom gledali na to lavino, ki je vedno težje pritiskala na življenje v državi. Toda nezdravi in pogubni tok je bil tako silen, da so bili obnemogli proti njemu. Omejevali so se le na kritike v kakih izjavah in v javnih glasilih, kolikor pač dopuščala sedanja tiskovna — svoboda. Zadnje čase so se pa opogumili, da so začeli odkrivati in odločneje govoriti ter aktivno posegati v politične dogodke, da bi zaustavili kolo na njegovi pogubni poti.

On. Salandra je menil nedavno v zbornici: Mussolini naj le živi, ne moremo pa trpeti — več Mussolinijev! S to izjavo je potrdil gori baglašenko krivdo sedanjega načelnika vlade. Pokrajinskih močtev ne more brzdati in vsi hočejo biti — Mussoliniji. Uresničuje se tista pesničkova: duhovi, ki jih je izzval in jim pripomogel do veljave, mu rastejo čez glavo.

Zadnja senzacija, afera generala Balbo, je kakor plameteča baklja posvetila na to žalostno pozorišče. Pismo, ki ga je ta mož pisal v avgustu 1923, prijatelju in zavezniku Beltrami, je dokument nečuvne drznosti, je zahteva, naj bo tudi justica, to je: zakon v službi ene stranke, naj se sodniki izneverijo svoji službeni prisegi in svojemu vzvišenemu poslanstvu, naj ne veljajo določbe kazenskega zakona, če je kak piščev pristaš izvršil kak zločin, pa bilo tudi umorstvo. Sprito tega poizkusa zavajanja in teroriziranja sodnikov je poziv v pismu generala Balbo k nasilstvu, pretepanju in nezakonitostim le podrejenega, četudi žalostno-značilnega pomena. Razumljivo je torej, da je objava generalovega pisma kakor strela zadela v vest in zavest italijanske javnosti, kakor da je življenje države iznenada postavljeno na rob temnega propada. Afera generala Balbo kaže šele prav in z grozljivo nazornostjo, kako prav so imeli tisti, ki so se upirali teži, da se more kaka stranka — pa naj je še tako močna — istovetiti z državo. Zavest o preoblični svoje moči zavaja vsaj slabše značaja neogibno na krive poti.

No, zdí se, da vendar bdi dobri genij nad italijanskim narodom in njegovo državo. Pozno sicer, vendar pa ne prepozno se je vzdramila javna vest iz pogubnega mrtvila. Oglašja se s plametečo odločnostjo ter zahteva, naj tisti, ki so odgovorni, neizprosno zastavijo nož na krivcenko zla, ki je razjedalo in kužilo temelje državnega življenja. Zločin bi bil, če bi si tisti, ki so odgovorni za usodo države, hoteli še nadalje zatiskati uho pred tem — glasom božjim! Za tolikimi drugimi, ki jih tu nočemo navajati, odhaja sedaj v presenetljivo naglico general Balbo. List za listom pada s košatega dre-

Italijansko javno mnenje o fašistovskih sistemih

Dalekosežnost afere Balbo — Soodgovornost vlade

RIM, 28. O aferi bivšega generalnega poveljnika prostovoljne milice generala Balbo (Italo Balbo je ostal se vedno general) piše današnji «Popolo», glasilo popularne stranke: Mogoče on. Mussolini misli, da bo lahko likvidiral skandal, ki ga je izzvala objava pisma generala Italo Balbo, z ostavko generala Balbo kot poveljnika prostovoljne milice. On. Mussolini se moti, ako misli da bo lahko omejil skandal v mejah milice. On. Balbo je rekel, da «če je zagrešil napako, je pripravljen to plačati osebno. Tu ne gre za osebe, ampak za sisteme: gre za prakso vlade v zadnjih dveh letih».

S «Popolom» izvajanjem se strinja danes ves tisk — od najbolj opozicijskih do skoro vladni prijaznih listov — razen seveda fašistovskega. Tisk, ki stoji na strani vlade, seveda pozivlja Mussolinija, naj energično nastopi proti generalu Balbo kakor je to storil proti organizatorjem umora Matteottija; češ na ta način bo rešena čast milice in vlade.

Toda opozicijski politični krogi nikakor ne morejo omejiti afere generala Balbo na posamezni slučaj, ampak vidijo v teh Balbovih pismih dokument, ki je neusmiljeno razgalil vso nagoto fašistovskih sistemov, za katere smatrajo odgovornega predvsem ministrskega predsednika. Tako piše isti «Popolo»:

Pismo gen. Balbo dokazuje, da niso krajevni «rasi» najbolj odgovorni za nasilja in nezakonitosti, ki so motila vse življenje v pokrajinah. To pismo dokazuje, da mentaliteta skvadrizma, kateri pripisujejo odgovornost za obstoj nasilij, izhaja ravno od najvišjih poveljstev (fašistovske) stranke. To je mentaliteta Mussolinija, to je mentaliteta vseh onih, ki vodijo stranko in sindikalne organizacije, mentaliteta, ki je prepričala in prepričuje še danes pravteke sistemov zakonitih in civilnih vlad.

«Giornale d'Italia» stavi odgovornost, vsaj politično, za metode, katerih se je posluževal gen. Balbo, celo na vlado. «Sprito visokega mesta, ki ga je zavzemal Italo Balbo v fašizmu, piše omenjeni list, sprito njegovih nesramnih zagotovitev, da ima zavarovan hrbet (Balbo pravi v pismu: «Ako pišem iz Rima, je znamenje, da vem, kaj vam pravim»), nastaja neizbežno vprašanje višjih odgovornosti, ki so krile odgovornost gen. Balbo. Težko je namreč stopiti za eno stopnico višje na fašistovski hierarhični lestvi v palači Viminale, ne da bi pri tem zadeli v precizno odgovornost vlade. In ako pomislimo, da je bil gen. De Bono edini predstojnik generala Balbo in da je ostal De Bono (generalni poveljnik milice) proti enodušni sodbi javnega mnenja do pred kratkim na svojem mestu, pridemo takoj do sklepa, da leži vsaj politična odgovornost, da je štivila tako nekulturno organizacijo oborožene nadvlade, kakršno nam odkriva Balbov proces, ravno na vladi sami. Ali Mussolini ni vedel za nič ali pa ni bil v stanu ustaviti vsega početja; tedaj je bila škibkost vlade še večja kakor ona ministrskega predsednika on. Facta, ki je zgubil svoj ugled še pred stolcem ministrskega predsednika; tedaj gre za pravo nedostojnost vlade, ki jo zakriva navidezna energija.

Pismo generala Balbo namreč priznava predvsem, da so v fašistovskih krogih smatrali politični zločin za bojno sredstvo proti nasprotnikom in pretepanje za najbolj navadno in lahko ljubko tega zločina, ki je v neugodnih okolištinah lahko dovedel do slučajev Minzonija, Fornija, Matteottija; to pismo dokazuje dalje, da je bilo to, kar se je nevedni javnosti zdelo spontano in impulzivno krajevno maščevanje, v zvezi s sistemom, ki so ga vodili iz Rima pod pokroviteljstvom visokih fašistovskih oblastev. Tako so se posiljali pretepati z ene strani Italije na drugo, ki so bili seveda preskrbljeni z vsem potrebnim za pot in... delo. Končno je iz tega pisma razvidno, da je bilo tedaj popolnoma v navadi in normalno, «dati razumeti prefektom in sodnijskim oblastem, da so imela fašistovska nasilja — tudi takrat, ko so imela hujše posledice kakor pretepanje po «stilu» — pravico do popolne nezakaznosti» (O prevažanju fašistov iz enega kraja v drugi, da tam izvršijo kako nasilje, glej med brzojavkami izjave ravnatelja lista «Popolo», Donatija, pri procesu Balbo-«Voce Repubblicana»! Prip. ur.)

«Vlada je pokleknila pred zbornico — nadaljuje «Giornale d'Italia» — in obljubila, da bo krenila na drugo pot; toda zdi se, da ni «razisem» ravno navdušen za te obljube.» List zaključuje, da sedanja vlada nikakor ne bo mogla privedi državo do pomirjenja.

«Mondo» ima v bistvu ista izvajanja kakor «Giornale d'Italia»; poudarja pa, da je afera Balbo zopet pokazala, kako potrebno je, da izgine že enkrat prostovoljna milica. Poveljnik Devecchi je radi nasilja v Turinu moral v Somalijo, generalni poveljnik De Bono je bil odstavljen radi Matteottijeve afere, sedaj pa pride še afera generala Balbo. To dokazuje — pravi «Mondo» — kakšna morala vlada med milico.

«Mondo» ima v bistvu ista izvajanja kakor «Giornale d'Italia»; poudarja pa, da je afera Balbo zopet pokazala, kako potrebno je, da izgine že enkrat prostovoljna milica. Poveljnik Devecchi je radi nasilja v Turinu moral v Somalijo, generalni poveljnik De Bono je bil odstavljen radi Matteottijeve afere, sedaj pa pride še afera generala Balbo. To dokazuje — pravi «Mondo» — kakšna morala vlada med milico.

«Mondo» ima v bistvu ista izvajanja kakor «Giornale d'Italia»; poudarja pa, da je afera Balbo zopet pokazala, kako potrebno je, da izgine že enkrat prostovoljna milica. Poveljnik Devecchi je radi nasilja v Turinu moral v Somalijo, generalni poveljnik De Bono je bil odstavljen radi Matteottijeve afere, sedaj pa pride še afera generala Balbo. To dokazuje — pravi «Mondo» — kakšna morala vlada med milico.

«Mondo» ima v bistvu ista izvajanja kakor «Giornale d'Italia»; poudarja pa, da je afera Balbo zopet pokazala, kako potrebno je, da izgine že enkrat prostovoljna milica. Poveljnik Devecchi je radi nasilja v Turinu moral v Somalijo, generalni poveljnik De Bono je bil odstavljen radi Matteottijeve afere, sedaj pa pride še afera generala Balbo. To dokazuje — pravi «Mondo» — kakšna morala vlada med milico.

«Mondo» ima v bistvu ista izvajanja kakor «Giornale d'Italia»; poudarja pa, da je afera Balbo zopet pokazala, kako potrebno je, da izgine že enkrat prostovoljna milica. Poveljnik Devecchi je radi nasilja v Turinu moral v Somalijo, generalni poveljnik De Bono je bil odstavljen radi Matteottijeve afere, sedaj pa pride še afera generala Balbo. To dokazuje — pravi «Mondo» — kakšna morala vlada med milico.

«Mondo» ima v bistvu ista izvajanja kakor «Giornale d'Italia»; poudarja pa, da je afera Balbo zopet pokazala, kako potrebno je, da izgine že enkrat prostovoljna milica. Poveljnik Devecchi je radi nasilja v Turinu moral v Somalijo, generalni poveljnik De Bono je bil odstavljen radi Matteottijeve afere, sedaj pa pride še afera generala Balbo. To dokazuje — pravi «Mondo» — kakšna morala vlada med milico.

«Mondo» ima v bistvu ista izvajanja kakor «Giornale d'Italia»; poudarja pa, da je afera Balbo zopet pokazala, kako potrebno je, da izgine že enkrat prostovoljna milica. Poveljnik Devecchi je radi nasilja v Turinu moral v Somalijo, generalni poveljnik De Bono je bil odstavljen radi Matteottijeve afere, sedaj pa pride še afera generala Balbo. To dokazuje — pravi «Mondo» — kakšna morala vlada med milico.

«Mondo» ima v bistvu ista izvajanja kakor «Giornale d'Italia»; poudarja pa, da je afera Balbo zopet pokazala, kako potrebno je, da izgine že enkrat prostovoljna milica. Poveljnik Devecchi je radi nasilja v Turinu moral v Somalijo, generalni poveljnik De Bono je bil odstavljen radi Matteottijeve afere, sedaj pa pride še afera generala Balbo. To dokazuje — pravi «Mondo» — kakšna morala vlada med milico.

«Mondo» ima v bistvu ista izvajanja kakor «Giornale d'Italia»; poudarja pa, da je afera Balbo zopet pokazala, kako potrebno je, da izgine že enkrat prostovoljna milica. Poveljnik Devecchi je radi nasilja v Turinu moral v Somalijo, generalni poveljnik De Bono je bil odstavljen radi Matteottijeve afere, sedaj pa pride še afera generala Balbo. To dokazuje — pravi «Mondo» — kakšna morala vlada med milico.

«Mondo» ima v bistvu ista izvajanja kakor «Giornale d'Italia»; poudarja pa, da je afera Balbo zopet pokazala, kako potrebno je, da izgine že enkrat prostovoljna milica. Poveljnik Devecchi je radi nasilja v Turinu moral v Somalijo, generalni poveljnik De Bono je bil odstavljen radi Matteottijeve afere, sedaj pa pride še afera generala Balbo. To dokazuje — pravi «Mondo» — kakšna morala vlada med milico.

«Mondo» ima v bistvu ista izvajanja kakor «Giornale d'Italia»; poudarja pa, da je afera Balbo zopet pokazala, kako potrebno je, da izgine že enkrat prostovoljna milica. Poveljnik Devecchi je radi nasilja v Turinu moral v Somalijo, generalni poveljnik De Bono je bil odstavljen radi Matteottijeve afere, sedaj pa pride še afera generala Balbo. To dokazuje — pravi «Mondo» — kakšna morala vlada med milico.

«Mondo» ima v bistvu ista izvajanja kakor «Giornale d'Italia»; poudarja pa, da je afera Balbo zopet pokazala, kako potrebno je, da izgine že enkrat prostovoljna milica. Poveljnik Devecchi je radi nasilja v Turinu moral v Somalijo, generalni poveljnik De Bono je bil odstavljen radi Matteottijeve afere, sedaj pa pride še afera generala Balbo. To dokazuje — pravi «Mondo» — kakšna morala vlada med milico.

«Mondo» ima v bistvu ista izvajanja kakor «Giornale d'Italia»; poudarja pa, da je afera Balbo zopet pokazala, kako potrebno je, da izgine že enkrat prostovoljna milica. Poveljnik Devecchi je radi nasilja v Turinu moral v Somalijo, generalni poveljnik De Bono je bil odstavljen radi Matteottijeve afere, sedaj pa pride še afera generala Balbo. To dokazuje — pravi «Mondo» — kakšna morala vlada med milico.

«Mondo» ima v bistvu ista izvajanja kakor «Giornale d'Italia»; poudarja pa, da je afera Balbo zopet pokazala, kako potrebno je, da izgine že enkrat prostovoljna milica. Poveljnik Devecchi je radi nasilja v Turinu moral v Somalijo, generalni poveljnik De Bono je bil odstavljen radi Matteottijeve afere, sedaj pa pride še afera generala Balbo. To dokazuje — pravi «Mondo» — kakšna morala vlada med milico.

«Mondo» ima v bistvu ista izvajanja kakor «Giornale d'Italia»; poudarja pa, da je afera Balbo zopet pokazala, kako potrebno je, da izgine že enkrat prostovoljna milica. Poveljnik Devecchi je radi nasilja v Turinu moral v Somalijo, generalni poveljnik De Bono je bil odstavljen radi Matteottijeve afere, sedaj pa pride še afera generala Balbo. To dokazuje — pravi «Mondo» — kakšna morala vlada med milico.

«Mondo» ima v bistvu ista izvajanja kakor «Giornale d'Italia»; poudarja pa, da je afera Balbo zopet pokazala, kako potrebno je, da izgine že enkrat prostovoljna milica. Poveljnik Devecchi je radi nasilja v Turinu moral v Somalijo, generalni poveljnik De Bono je bil odstavljen radi Matteottijeve afere, sedaj pa pride še afera generala Balbo. To dokazuje — pravi «Mondo» — kakšna morala vlada med milico.

«Mondo» ima v bistvu ista izvajanja kakor «Giornale d'Italia»; poudarja pa, da je afera Balbo zopet pokazala, kako potrebno je, da izgine že enkrat prostovoljna milica. Poveljnik Devecchi je radi nasilja v Turinu moral v Somalijo, generalni poveljnik De Bono je bil odstavljen radi Matteottijeve afere, sedaj pa pride še afera generala Balbo. To dokazuje — pravi «Mondo» — kakšna morala vlada med milico.

«Mondo» ima v bistvu ista izvajanja kakor «Giornale d'Italia»; poudarja pa, da je afera Balbo zopet pokazala, kako potrebno je, da izgine že enkrat prostovoljna milica. Poveljnik Devecchi je radi nasilja v Turinu moral v Somalijo, generalni poveljnik De Bono je bil odstavljen radi Matteottijeve afere, sedaj pa pride še afera generala Balbo. To dokazuje — pravi «Mondo» — kakšna morala vlada med milico.

«Mondo» ima v bistvu ista izvajanja kakor «Giornale d'Italia»; poudarja pa, da je afera Balbo zopet pokazala, kako potrebno je, da izgine že enkrat prostovoljna milica. Poveljnik Devecchi je radi nasilja v Turinu moral v Somalijo, generalni poveljnik De Bono je bil odstavljen radi Matteottijeve afere, sedaj pa pride še afera generala Balbo. To dokazuje — pravi «Mondo» — kakšna morala vlada med milico.

«Mondo» ima v bistvu ista izvajanja kakor «Giornale d'Italia»; poudarja pa, da je afera Balbo zopet pokazala, kako potrebno je, da izgine že enkrat prostovoljna milica. Poveljnik Devecchi je radi nasilja v Turinu moral v Somalijo, generalni poveljnik De Bono je bil odstavljen radi Matteottijeve afere, sedaj pa pride še afera generala Balbo. To dokazuje — pravi «Mondo» — kakšna morala vlada med milico.

«Mondo» ima v bistvu ista izvajanja kakor «Giornale d'Italia»; poudarja pa, da je afera Balbo zopet pokazala, kako potrebno je, da izgine že enkrat prostovoljna milica. Poveljnik Devecchi je radi nasilja v Turinu moral v Somalijo, generalni poveljnik De Bono je bil odstavljen radi Matteottijeve afere, sedaj pa pride še afera generala Balbo. To dokazuje — pravi «Mondo» — kakšna morala vlada med milico.

«Mondo» ima v bistvu ista izvajanja kakor «Giornale d'Italia»; poudarja pa, da je afera Balbo zopet pokazala, kako potrebno je, da izgine že enkrat prostovoljna milica. Poveljnik Devecchi je radi nasilja v Turinu moral v Somalijo, generalni poveljnik De Bono je bil odstavljen radi Matteottijeve afere, sedaj pa pride še afera generala Balbo. To dokazuje — pravi «Mondo» — kakšna morala vlada med milico.

«Mondo» ima v bistvu ista izvajanja kakor «Giornale d'Italia»; poudarja pa, da je afera Balbo zopet pokazala, kako potrebno je, da izgine že enkrat prostovoljna milica. Poveljnik Devecchi je radi nasilja v Turinu moral v Somalijo, generalni poveljnik De Bono je bil odstavljen radi Matteottijeve afere, sedaj pa pride še afera generala Balbo. To dokazuje — pravi «Mondo» — kakšna morala vlada med milico.

«Mondo» ima v bistvu ista izvajanja kakor «Giornale d'Italia»; poudarja pa, da je afera Balbo zopet pokazala, kako potrebno je, da izgine že enkrat prostovoljna milica. Poveljnik Devecchi je radi nasilja v Turinu moral v Somalijo, generalni poveljnik De Bono je bil odstavljen radi Matteottijeve afere, sedaj pa pride še afera generala Balbo. To dokazuje — pravi «Mondo» — kakšna morala vlada med milico.

«Mondo» ima v bistvu ista izvajanja kakor «Giornale d'Italia»; poudarja pa, da je afera Balbo zopet pokazala, kako potrebno je, da izgine že enkrat prostovoljna milica. Poveljnik Devecchi je radi nasilja v Turinu moral v Somalijo, generalni poveljnik De Bono je bil odstavljen radi Matteottijeve afere, sedaj pa pride še afera generala Balbo. To dokazuje — pravi «Mondo» — kakšna morala vlada med milico.

«Mondo» ima v bistvu ista izvajanja kakor «Giornale d'Italia»; poudarja pa, da je afera Balbo zopet pokazala, kako potrebno je, da izgine že enkrat prostovoljna milica. Poveljnik Devecchi je radi nasilja v Turinu moral v Somalijo, generalni poveljnik De Bono je bil odstavljen radi Matteottijeve afere, sedaj pa pride še afera generala Balbo. To dokazuje — pravi «Mondo» — kakšna morala vlada med milico.

«Mondo» ima v bistvu ista izvajanja kakor «Giornale d'Italia»; poudarja pa, da je afera Balbo zopet pokazala, kako potrebno je, da izgine že enkrat prostovoljna milica. Poveljnik Devecchi je radi nasilja v Turinu moral v Somalijo, generalni poveljnik De Bono je bil odstavljen radi Matteottijeve afere, sedaj pa pride še afera generala Balbo. To dokazuje — pravi «Mondo» — kakšna morala vlada med milico.

«Mondo» ima v bistvu ista izvajanja kakor «Giornale d'Italia»; poudarja pa, da je afera Balbo zopet pokazala, kako potrebno je, da izgine že enkrat prostovoljna milica. Poveljnik Devecchi je radi nasilja v Turinu moral v Somalijo, generalni poveljnik De Bono je bil odstavljen radi Matteottijeve afere, sedaj pa pride še afera generala Balbo. To dokazuje — pravi «Mondo» — kakšna morala vlada med milico.

«Mondo» ima v bistvu ista izvajanja kakor «Giornale d'Italia»; poudarja pa, da je afera Balbo zopet pokazala, kako potrebno je, da izgine že enkrat prostovoljna milica. Poveljnik Devecchi je radi nasilja v Turinu moral v Somalijo, generalni poveljnik De Bono je bil odstavljen radi Matteottijeve afere, sedaj pa pride še afera generala Balbo. To dokazuje — pravi «Mondo» — kakšna morala vlada med milico.

«Mondo» ima v bistvu ista izvajanja kakor «Giornale d'Italia»; poudarja pa, da je afera Balbo zopet pokazala, kako potrebno je, da izgine že enkrat prostovoljna milica. Poveljnik Devecchi je radi nasilja v Turinu moral v Somalijo, generalni poveljnik De Bono je bil odstavljen radi Matteottijeve afere, sedaj pa pride še afera generala Balbo. To dokazuje — pravi «Mondo» — kakšna morala vlada med milico.

«Mondo» ima v bistvu ista izvajanja kakor «Giornale d'Italia»; poudarja pa, da je afera Balbo zopet pokazala, kako potrebno je, da izgine že enkrat prostovoljna milica. Poveljnik Devecchi je radi nasilja v Turinu moral v Somalijo, generalni poveljnik De Bono je bil odstavljen radi Matteottijeve afere, sedaj pa pride še afera generala Balbo. To dokazuje — pravi «Mondo» — kakšna morala vlada med milico.

«Mondo» ima v bistvu ista izvajanja kakor «Giornale d'Italia»; poudarja pa, da je afera Balbo zopet pokazala, kako potrebno je, da izgine že enkrat prostovoljna milica. Poveljnik Devecchi je radi nasilja v Turinu moral v Somalijo, generalni poveljnik De Bono je bil odstavljen radi Matteottijeve afere, sedaj pa pride še afera generala Balbo. To dokazuje — pravi «Mondo» — kakšna morala vlada med milico.

ralni poveljnik milice) proti enodušni sodbi javnega mnenja do pred kratkim na svojem mestu, pridemo takoj do sklepa, da leži vsaj politična odgovornost, da je štivila tako nekulturno organizacijo oborožene nadvlade, kakršno nam odkriva Balbov proces, ravno na vladi sami. Ali Mussolini ni vedel za nič ali pa ni bil v stanu ustaviti vsega početja; tedaj je bila škibkost vlade še večja kakor ona ministrskega predsednika on. Facta, ki je zgubil svoj ugled še pred stolcem ministrskega predsednika; tedaj gre za pravo nedostojnost vlade, ki jo zakriva navidezna energija.

Pismo generala Balbo namreč priznava predvsem, da so v fašistovskih krogih smatrali politični zločin za bojno sredstvo proti nasprotnikom in pretepanje za najbolj navadno in lahko ljubko tega zločina, ki je v neugodnih okolištinah lahko dovedel do slučajev Minzonija, Fornija, Matteottija; to pismo dokazuje dalje, da je bilo to, kar se je nevedni javnosti zdelo spontano in impulzivno krajevno maščevanje, v zvezi s sistemom, ki so ga vodili iz Rima pod pokroviteljstvom visokih fašistovskih oblastev. Tako so se posiljali pretepati z ene strani Italije na drugo, ki so bili seveda preskrbljeni z vsem potrebnim za pot in... delo. Končno je iz tega pisma razvidno, da je bilo tedaj popolnoma v navadi in normalno, «dati razumeti prefektom in sodnijskim oblastem, da so imela fašistovska nasilja — tudi takrat, ko so imela hujše posledice kakor pretepanje po «stilu» — pravico do popolne nezakaznosti» (O prevažanju fašistov iz enega kraja v drugi, da tam izvršijo kako nasilje, glej med brzojavkami izjave ravnatelja lista «Popolo», Donatija, pri procesu Balbo-«Voce Repubblicana»! Prip. ur.)

«Vlada je pokleknila pred zbornico — nadaljuje «Giornale d'Italia» — in obljubila, da bo krenila na drugo pot; toda zdi se, da ni «razisem» ravno navdušen za te obljube.» List zaključuje, da sedanja vlada nikakor ne bo mogla privedi državo do pomirjenja.

«Mondo» ima v bistvu ista izvajanja kakor «Giornale d'Italia»; poudarja pa, da je afera Balbo zopet pokazala, kako potrebno je, da izgine že enkrat prostovoljna milica. Poveljnik Devecchi je radi nasilja v Turinu moral v Somalijo, generalni poveljnik De Bono je bil odstavljen radi Matteottijeve afere, sedaj pa pride še afera generala Balbo. To dokazuje — pravi «Mondo» — kakšna morala vlada med milico.

«Mondo» ima v bistvu ista izvajanja kakor «Giornale d'Italia»; poudarja pa, da je afera Balbo zopet pokazala, kako potrebno je, da izgine že enkrat prostovoljna milica. Poveljnik Devecchi je radi nasilja v Turinu moral v Somalijo, generalni poveljnik De Bono je bil odstavljen radi Matteottijeve afere, sedaj pa pride še afera generala Balbo. To dokazuje — pravi «Mondo» — kakšna morala vlada med milico.

«Mondo» ima v bistvu ista izvajanja kakor «Giornale d'Italia»; poudarja pa, da je afera Balbo zopet pokazala, kako potrebno je, da izgine že enkrat prostovoljna milica. Poveljnik Devecchi je radi nasilja v Turinu moral v Somalijo, generalni poveljnik De Bono je bil odstavljen radi Matteottijeve afere, sedaj pa pride še afera generala Balbo. To dokazuje — pravi «Mondo» — kakšna morala vlada med milico.

«Mondo» ima v bistvu ista izvajanja kakor «Giornale d'Italia»; poudarja pa, da je afera Balbo zopet pokazala, kako potrebno je, da izgine že enkrat prostovoljna milica. Poveljnik Devecchi je radi nasilja v Turinu moral v Somalijo, generalni poveljnik De Bono je bil odstavljen radi Matteottijeve afere, sedaj pa pride še afera generala Balbo. To dokazuje — pravi «Mondo» — kakšna morala vlada med milico.

«Mondo» ima v bistvu ista izvajanja kakor «Giornale d'Italia»; poudarja pa, da je afera Balbo zopet pokazala, kako potrebno je, da izgine že enkrat prostovoljna milica. Poveljnik Devecchi je radi nasilja v Turinu moral v Somalijo, generalni poveljnik De Bono je bil odstavljen radi Matteottijeve afere, sedaj pa pride še afera generala Balbo. To dokazuje — pravi «Mondo» — kakšna morala vlada med milico.

«Mondo» ima v bistvu ista izvajanja kakor «Giornale d'Italia»; poudarja pa, da je afera Balbo zopet pokazala, kako potrebno je, da izgine že enkrat prostovoljna milica. Poveljnik Devecchi je radi nasilja v Turinu moral v Somalijo, generalni poveljnik De Bono je bil odstavljen radi Matteottijeve afere, sedaj pa pride še afera generala Balbo. To dokazuje — pravi «Mondo» — kakšna morala vlada med milico.

«Mondo» ima v bistvu ista izvajanja kakor «Giornale d'Italia»; poudarja pa, da je afera Balbo zopet pokazala, kako potrebno je, da izgine že enkrat prostovoljna milica. Poveljnik Devecchi je radi nasilja v Turinu moral v Somalijo, generalni poveljnik De Bono je bil odstavljen radi Matteottijeve afere, sedaj pa pride še afera generala Balbo. To dokazuje — pravi «Mondo» — kakšna morala vlada med milico.

«Mondo» ima v bistvu ista izvajanja kakor «Giornale d'Italia»; poudarja pa, da je afera Balbo zopet pokazala, kako potrebno je, da izgine že enkrat prostovoljna milica. Poveljnik Devecchi je radi nasilja v Turinu moral v Somalijo, generalni poveljnik De Bono je bil odstavljen radi Matteottijeve afere, sedaj pa pride še afera generala Balbo. To dokazuje — pravi «Mondo» — kakšna morala vlada med milico.

«Mondo» ima v bistvu ista izvajanja kakor «Giornale d'Italia»; poudarja pa, da je afera Balbo zopet pokazala, kako potrebno je, da izgine že enkrat prostovoljna milica. Poveljnik Devecchi je radi nasilja v Turinu moral v Somalijo, generalni poveljnik De Bono je bil odstavljen radi Matteottijeve afere, sedaj pa pride še afera generala Balbo. To dokazuje — pravi «Mondo» — kakšna morala vlada med milico.

«Mondo» ima v bistvu ista izvajanja kakor «Giornale d'Italia»; poudarja pa, da je afera Balbo zopet pokazala, kako potrebno je, da izgine že enkrat prostovoljna milica. Poveljnik Devecchi je radi nasilja v Turinu moral v Somalijo, generalni poveljnik De Bono je bil odstavljen radi Matteottijeve afere, sedaj pa pride še afera generala Balbo. To dokazuje — pravi «Mondo» — kakšna morala vlada med milico.

«Mondo» ima v bistvu ista izvajanja kakor «Giornale d'Italia»; poudarja pa, da je afera Balbo zopet pokazala,

DNEVNE VESTI

Ne, tu ne sme obveljati!

Tržaški prefekt je te dni izdal splošno prepoved slovenskih in hrvatskih predstav. Od konca prejšnjega tedna so prihajali taki glasovi, stvar se je zdelo pregorostna. Vključno bledim izkušnjem ni bilo mogoče verjeti. Ko so pa včeraj dospela čisto določna poročila iz raznih krajev, je poslanec Wilfan šel takoj h gospodu prefektu, da ugotovi pravo stvar. Prefekt je potrdil, da je izdal tako prepoved, češ da so se predstave v mnogih primerih vršile sploh brez dovoljenja in da so se povzeli glasom raznih poročil zlorabljale za šrednjo namene. Vsebinska vsebina, skoraj dve uri trajajočega pogovora našega poslanca s gospodom prefektom ne spada v javnost. Poslanec je opozoril na to, da se bomo proti nezakonitemu omejevanju naše svobode in kulturne države nevednemu zaviranju našega kulturnega delovanja branili z vsemi silami, ter da bi iz tega utegnile nastati zelo nevarne posledice. Gospod prefekt je odgovoril, da je ukrep potekel iz njegove inicijative, da pa poslanecve izjave takoj sporoči osrednji vladi. Druga poslanec Wilfan pri prefektu ni opravi.

Da ne bi smela več niti z naših skromnih vrst odpraviti naša beseda, da ne bi naša ljudstva več smelo gojiti najbolj ljudske, njemu v njegovem jeziku najbolj pristojne, za njegovo kulturno napredovanje najpripravnejše umetniške zabave, — ne, ta pa ne obvelja, gospod tržaški prefekt! Ta vaš ukaz se pridruži dostojno ukazu našega prednika o dvojezičnosti novin, s to razliko, da se je vaš prenik vsaj lahko izgovarjal, da je svoja izdala proti svoji volji in svojem boljšemu pripravljenju. Ugotovljamo, da je, ne Italija, ki je vzvišena nad narodnostmi in nasilji posameznikov, nego njena državna uprava, njena upravna svetoda za izdatno blamažo bogatejša.

Zanimive zgodovinske ugotovitve

Dne 17. t. m. se je mudil na Reki duca d'Aosta, bratranec kralja Viktorja Emanuela. Ob tej priliki je sprejel razne osebe. Na Adamičevem trgu je imel tudi govor, prejel italijanske patrijotizma. Videlo se je pa, da je ta govor, kotihor se je tika Reke in Rečano slonel na enostranskih in izkrivljenih informacijah, ki so mu jih dali poznani reški pristni Italijani a la Osojnak, Rubinič, Belasič, Mohovič, Grosi itd.

Duca d'Aosta je rekel med drugim, da je reški municipij dostojen sin Venecije (della Dominante). Z ozirom na to navedbo vprašuje reški dopisnik »Istarič«: »Zakaj pa je ta majka (della Dominante) v letu 1509 oplenila tega avstrijskega dostojnega sina in ga slednjemu tako razrušila tudi z ognjem, da je bilo — kakor pravi zgodovinar Kobler — še 100 let za tem venecijansko ime izredno omraženo na Reki?»

Duca je omenil v svojem govoru tudi motto »Indeficienter« (zvestoba brez konca). Rečni dopisnik opozarja na ugotovila, da se ta beseda nahaja na grbu, ki ga je leta 1659 dobil reškemu mestu cesar Leopold. V diplomu, ki jo je izdal ta cesar Rečanom, je rečeno: »Ta znak z napisom »Indeficienter« je dan Reki — per la continua fedeltà e devozione, che dimostrò senza fine (indeficienter) ed in ogni tempo a Noi ed ai nostri antecessori la Comunità e città di San Vito.« — Reški dopisnik pripominja: Da so temu geslu »Indeficienter« Rečani ostali zvesti, se je videlo tudi v času vojne, ko je njihov zupan Vio izročil avstrijskemu častniku lep ščit in to zato, ker je zrušil neki italijanski zrakoplov.

Dopisnik omenja, da je duca d'Aosta sprejel med drugimi tudi gospe Ludivo de Torri, sestro pokojnega polkovnika Torri, rodome Rečana. Pripoveduje o njem: »Torri je v svoji mladosti obiskoval hrvaško gimnazijo, ki se je tedaj nahajala na Reki. Imel je tudi med Hrvati dobrih znancev in prijateljev. Jako intimen je bil tudi s predsednikom Narodnega sveta na Sušaku, s pokojnim drom Andrejem Bakaričem. Nekega večera je došel v prostoro Narodnega sveta, kjer nas je bilo zbranih kakor deseterica. Brez ene kore, bolehen, ali v razgovoru neutrujen, duhovit, simpatičen. Ko je nekdo v razgovoru rekel, da se čudi italijanskemu tisku, ki piše o pokrajinah okoli Kvarnera in nižje proti jugu kakor o krajih, naseljenih skoraj od samih Italijanov, se je Torri nasmehnil in rekel: »E, kaj hočete? Če bi bil kdo pred vojno rekel mojim Italijanom, da v Dalmaciji živijo Črnci ali Arabi, verjeli bi bili tudi to!«

Posneli smo te zanimive zgodovinske ugotovitve, ker kažejo, kako nevednost so bili Italijani še do včeraj glede narodnega značaja reškega in dalmatinskega ozemlja. Posebno pa tudi zato, ker se nam vedno meče v obraz neko pretvezno avstrijskinstvo. Njihov Vio in družba so se pred kratkim prisegli svoj »Indeficienter«! Danes pas o nekateri med njimi — senatori, commendatori in ne vemo, kaj še vse!

Proslava Simona Gregorčiča v Zagrebu

Podporno in kulturno društvo »Istra« v Zagrebu je proslavilo pokojnega slovenskega pesnika, Primorca Simona Gregorčiča. Dvojezični je bila nabitopolna. Poznani književnik Rihard Katalinič-Jeretov je razložil občinstvu pomen Simona Gregorčiča. Pevski zbor, pod vodstvom mestnega učitelja E. Dukiča, je odpel Gregorčičev: »Pogled v nedolžno oko« in »Rože na vrtu plela«, ki sta tako očarali občinstvo, da so ju morali ponoviti. Končno je dijak I. Lasič deklamiral slavno Gregorčičevo »Soci«, v katero je izlil pesnik svojo veliko ljubezen do te bistre gorske lepote in svoje proroške slutnje. Tako so Istrani v Zagrebu proslavili spomin Simona Gregorčiča. Saj je pokojni pesnik Istranom danes bližnji, nego kdaj. Večjejo ga z njimi iste muke in iste radosti. Napadali so njega, kakor napadajo danes nje. Trpel je, kakor trpijo oni. Ljubil je svoj jezik, svoje planine, svojo Sočo, svobodo svojega telesa in svoje misli. Gregorčič je padel v težki borbi za stvar, ki ne pogine in ne more poginiti — za pravico in narodno svobodo svojega ljudstva. — Zato ga ravno Istranci tako razumejo in blagoslovljajo njegov nesmrtni spomin.

— Narodni dom. Včeraj popoldne ob 4. uri je bila podpisana pred notarjem Zenkovičem pogodba, s katero je Tržaška posojilnica in hranilnica prodala svojo zgoraj stavbo Narodni domu društva »Società di Ricostruzione« za 1.400.000 lir čistih brez vseh stroškov za posojilnico, katere svota je bila plačana ob podpisu pogodbe.

Jutri prinesemo natančno poročilo in pomen.

— Radi pomanjkanja tovornih vozov je poslanec Wilfan na željo trgovcev iz Baške doline naslovil na prometnega ministra enako vprašanje kakor za železniško progo Gorica-Ajdovščina tudi za progo v Baški dolini, opozorja je na to, kakšne škodljive posledice ima omejenost nedostatek, ki traja že tri mesece brez presledka.

— Zahvala. Podpisana podružnica »Solskega društva« pri Sv. Jakobu si šteje v prijetno dolžnost se najplepše zahvaliti »Mlad. društvu Prosveta« za naklonjeni znesek od L. 390 kot čisti dobiček varijetnega večera, ki se je vršil preteklo nedeljo v D. K. D. pri Sv. Jakobu. S tem darom je mladina pač podala dokaz, kako visoko ceni delovanje v prid naši šolski deci. Dokler imamo takšno mladino, se nam ni treba bati propasti. — Jos. Durnik, t. č. tajnik. Jos. Šorn, t. č. predsednik. Just Maurič t. č. blaginjak.

Društvene vesti

— Sportni odsek M. D. P. — Trst. Jutri ob 6.30 zjutraj vaja za žensko in moško družino hazena na igrišču. Navzočnost vseh obvezna. Iztokotaka vaja za nogometaše. — Vodja.

— M. D. P. — Trst. Sportni odsek priredi jutri ob 13.30 popoldanski izlet v Bane. Šaljivke ob že navedeni uri pred cerkvijo pri Sv. Jakobu. — Vodja.

— Društvo »Zora«. Jutri ob 6.30 trening vseh nogometašev. — Tajnik T. K.

Od 10—13 običajne plesne vaje (Modugno, Chiozza 7).

— D. K. N. Tommaso: Jutri ob 9h zjutraj reden sestanek s predavanjem. Točnost! — Odbor.

— S. D. »Adria« poziva vse člane, da pridejo v nedeljo zjutraj na igrišče. Popoldne izlet v Trebče kakor že objavljeno.

— Gospe Bonivarjeva. »Citalnica« uprizar v nedeljo popoldne ob 3.30 v dvorani D. K. D. pri Sv. Jakobu sadnjo to velezabavno burko trojeznan, ki je bila igrana že dvakrat pri popolnoma razprodani dvorani. Na željo tistih, ki niso mogli dobiti sedežev niti pri prvi niti pri drugi predstavi, bodo vstopnice v predprodaji že danes v soboto zvečer od 7-10 in v nedeljo od 10-1 v gostilni D. K. D. Igro režira g. Marij Sila. Vglavnih ulogah nastopijo še zbraven Marija Sile tudi g. Silova, g. Tertič in g. Celestin in drugi. — Opozorjamo na predstavo predvsem okoličane.

Nooč ob 20.30 glavna skušnja za M.me Bonivard. Prosim polnoštevilne in točne udeležbe. — S.

— V otroški vrtci pri Sv. Jakobu pride prihodnjo soboto, 6. decembra t. l. ob 2 popoldne Miklavž, ki bo po svojih dolžnostih mečel obdaroval pridne otroke. Kdor želi kaj darovati, naj prinese svoj dar najkasneje v petek v otroški vrtci.

— Podružnica »Solskega društva« pri Sv. Jakobu opozarja na glasbeno-dramatični večer, ki se bo vršil v nedeljo dne 14. decembra t. l. v dvorani DKD. Sodelovali bodo poleg pevškega društva »Ilirijo« razni umetniki na glasbenem in dramatičnem polju. Natančnejši spored se bo pravočasno objavil.

— Prednaznanilo. Vkorist št. jakobske podružnice »Sol. dr.« se priredi na pustni torek, dne 24. februarja 1925, velika pustna zabava v vseh prostorih »Del. kons. društva pri Sv. Jakobu«.

Iz tržaškega življenja

Nesrečen skok z voza. 60-letni kmet Anton Pangos, stanujoč na Vrdeh-S. Cilino št. 406, je sinoči, kljub svojim šestim križem, skočil z nekega tovornega voza, s katerim se je peljal po ulici Cologna. Pri skoku je padel in se ni mogel več pobrati, ker ga je zelo bolela leva noga. Voznik je Pangosa položil na voz ter ga prepeljal v mestno bolnišnico, kjer je zdravnik ugotovil, da ima starec nogo zlomljeno v členku. Radi nesrečnega skoka bo moral Pangos mesec dni varovati posteljo.

Se o nesreči pri Sv. Soboti. Stanje angleškega mornarja, ki je — kakor smo včeraj poročali — predpreteklo noč padel s svojim tovarišem v morje, se je nekoliko izboljšalo in ako ne nastopijo kakšne komplikacije, bo mož v par dneh okrevati. Utopljenec je 57-letni kurjač William Warren iz Liverpoola. Nesrečo je zakrivil alkohol; mornarja sta bila namreč pijana.

Pokušeni samomor bolnice. Radi neozdravljive bolezni je bila 39letna zasebnica Giorgina Svava, stanujoča v ulici Raffineria št. 5, že več let priklenjena na posteljo. Domači so jo sicer skrbno negovali, kljub temu je žena obupala nad svojo usodo; sklenila je, napraviti konec svojemu trpljenju. Včeraj popoldne je vzel iz nočne omarice brivno britve ter se porezal po desnem zapetju in po obeh komolcih; nato je zavzela še nekoliko morfina, ki ji je služil kot zdravilo. Domači so poklicali na lice mesta zdravniške rešilne postaje, ki je dal nesrečno žensko prepešati v mestno bolnišnico. Njeno stanje je precej nevarno.

Vesti z Goriškega

IZ SEJE GORIŠKEGA POKRAJINSKEGA ODBORA POLITIČNEGA DRUŠTVA »EDINOST« DNE 23. NOV. 1924.

Odbor sprejema na znanje dosedanja akcija pokrajinskega odbora glede otvoritve zasebne ljudske šole v Gorici in glede pouka slovenski ne v dodatnih urah. Sklene se pozvati vse zaupnike, da sporoče, se li poučuje na ljudskih šolah slovensčina v dodatnih urah.

Odbor opozarja nadalje, da so izpostavljeni na vpogled volilni imeniki za leto 1925, in da trajajo reklamacijska doba od 1. do 15. decembra 1924. V tem času naj se torej vsaki volilni opravičenec prepriča, je li vpisan v volilnem imeniku in je li morda kdo vpisan, ki nima volilne pravice. Napravijo naj se vse potrebne reklamacije v zgoraj navedeni dobi.

Nadalje sklene odbor opozoriti potom poslanecve vse pristojne oblasti na velike množice nerazrešenih nekurzov v davčnih zadevah, dočim morajo davkoplačevalci plačati brez odloga davke, ki se neopravičeno izterjujejo.

— Komen. V nedeljo 23. t. m. sta se poročila g. Iv. Ukmar in g. Albina Budal Novoporočencema želimo obilo sreče. — Sorojak.

— Prometne težave. Z ozirom na množestvovne pritožbe, ki so bile vložene v poslednjem času na razna pristojna mesta radi pomanjkanja vagonov, je prešla goriška trgovsko-obrtna zbornica od generalnega ravnanstva državnih železnic brzojavno obvestilo, da so bile podzete vse mogoče mere za preskrbo postaj Vaila Vicentina, Ajdovščina, Gorica in drugih z zadostnim številom vagonov za prevoz lesa in opeke.

— Italijanska kritika videmske obmejne politike. Ponderljiva številka goriškega tednika »L'Isosno«, katerega izdaja fašisti Vittorio Graziani, je prinesla pod naslovom »Realità« članek, v katerem prihaja člankar do zaključka, da je tekom skoraj dveletne dobe, odkar obstoja nova furianska pokrajina, Videm dokazal svojo nesposobnost upravljal tako asimilacijo drugorodnega življa, katero je toliko obljuboval in radi katere je bila goriški deželni odvzeta njena samostojnost. Odkar je prevzel Videm vodstvo obmejne politike, se ni po člankarjevem mnenju položaj v tem pogledu prav nič izboljšal, ampak ravno nasprotno, od tega časa se je položaj znatno poslabšal in tudi za bodočnost ne obeta ničesar dobrega. Ne more se še namreč govoriti o asimilaciji, če se župani drugorodnih občin vsako toliko časa poklanjajo prefektu ali kakemu poslaneu, ali pa če se nekateri drugorodci vsako toliko časa vozijo v Videm, noseč tja in nazaj kupe obljub. Ne, resnica je, da so se od onega časa dalje drugorodci še bolj spoili ter se krepkeje strnili svoje vrste. Saj je pri poslednjih volitvah v neki občini (Kanal), katero je upravljal nek drugorodec, prijatelj Videmčanov in protislovenski propagandist (Paternel), državna lista doživela popoln in nepričakovan poraz.

Tako presoja goriški list dosedanje »uspehe« videmske obmejne politike, s katerimi se toliko baha poel. Pisatelj, Goriškemu listu moramo priznati, da je njegova sodba popolnoma pravilna in da odgovarja popolnoma naši sodbi, ki smo jo že večkrat izrekli v tem listu. Videmski obmejni politiki so hoteli in še hočejo s pomočjo korupcije razedniti slovensko ljudstvo, ustvariti so takozvano »državno« stran, v katero so prisilili vetopiti vse, ki so količjak odvisni od države ali vladnih organov, potom vizev so hoteli izpodkopati zaupanje ljudstva do njega voditeljev in do inteligence sploh, s šumarskim glasnikom, ki se imenuje »Nova doba« so hoteli izpodkopati širjenje slovenskega časopisa med ljudstvom, po inicijativi tedanjega furianskega prefekta je bil izdan oti zloglasni odlok o dvojezičnosti slovenskih listov, preganjali so naša društva in ovrnali njihovo delovanje, kakor to delajo še vedno, največ po njihovi zaslugi je bil slovenski jezik izgnan iz šole in usadov, pod njihovo zaščito sta zdravila in še vedno zdravita zdravniški klofuti slovenske glave itd.

In kakšen je bil in je uspeh te modre obmejne politike? — Naše ljudstvo, ki je gledalo za zaupanjem v to državo in ki se je znatno oživilo v nove razmere, se je prepričalo, da ga hočejo nekateri smatrati le za nedobrodošlega gosta, katerega bi se radi čim prej iznebili s tem, da mu napravijo nasilni konec. Na mesto prejšnjega zaupanja in porajajoče se ljubezni se je vkradlo v njegovo dušo nezaupanje in strah. Toda bolj kot kdaj prej se je strnilo v krepke vrste okrog svojih resničnih voditeljev, s katerimi skupno pričakuje onega trenutka, ko mu mesto sedaj gospodujočega videmskega megalomana ponudi italijansko, plemenito ljudstvo roko k lepšemu, svobodnemu in bratsko-enakopravnemu življenju, medtem ko dosedanja ponudba suženjskega bratstva s ponosom odklanja.

— Hlapec se pere pred gospodarjem. Z državno-fašistovski stranko med Slovenci ne gre in ne gre. Se onih par pristaveh, ki jih je imela ta stranka med Slovenci, — pa ne morda pristaveh iz prepričanja, ampak iz osebnih in dobičkarskih interesov ji je pričelo obračati hrbet ravnotako kakor zapuščajajo podgane potaplajoče se ladje. Videm to vidi in čuti ter daje s svoje strani zopet to čuti slovenskim vitevom. Vitezi se pa s svoje strani zopet perejo v »Novi dobi« pred videmsko gospodo, češ da niso oni krivi teh neuspehov, ampak kriva da jih je slovenska masa, kateri so najboljši nameni fašizma nedostopni in ker je ta masa sestavljena iz ljudi, ki gledajo v svet skozi oči ota lastnih interesov, kateri jim zagrinjajo vpogled v svet in lastno vest.

Kakšni so ti najboljši nameni in hotenja fašizma napram slovenskemu ljudstvu, tega nam ni potreba posebej pojasnjevati in to deloma radi tega, ker smo te najboljše namene in hotenja že navedli v gorenjem članku, največ pa radi tega, ker te najboljše namene in hotenja čuti naše ljudstvo vsak dan na lastni koži, seveda z izjemo onih, ki imajo osovsko kožo ter tega ne čutijo. Kar se pa vesti tiče, stavimo

— Hlapec se pere pred gospodarjem. Z državno-fašistovski stranko med Slovenci ne gre in ne gre. Se onih par pristaveh, ki jih je imela ta stranka med Slovenci, — pa ne morda pristaveh iz prepričanja, ampak iz osebnih in dobičkarskih interesov ji je pričelo obračati hrbet ravnotako kakor zapuščajajo podgane potaplajoče se ladje. Videm to vidi in čuti ter daje s svoje strani zopet to čuti slovenskim vitevom. Vitezi se pa s svoje strani zopet perejo v »Novi dobi« pred videmsko gospodo, češ da niso oni krivi teh neuspehov, ampak kriva da jih je slovenska masa, kateri so najboljši nameni fašizma nedostopni in ker je ta masa sestavljena iz ljudi, ki gledajo v svet skozi oči ota lastnih interesov, kateri jim zagrinjajo vpogled v svet in lastno vest.

Kakšni so ti najboljši nameni in hotenja fašizma napram slovenskemu ljudstvu, tega nam ni potreba posebej pojasnjevati in to deloma radi tega, ker smo te najboljše namene in hotenja že navedli v gorenjem članku, največ pa radi tega, ker te najboljše namene in hotenja čuti naše ljudstvo vsak dan na lastni koži, seveda z izjemo onih, ki imajo osovsko kožo ter tega ne čutijo. Kar se pa vesti tiče, stavimo

Kakšni so ti najboljši nameni in hotenja fašizma napram slovenskemu ljudstvu, tega nam ni potreba posebej pojasnjevati in to deloma radi tega, ker smo te najboljše namene in hotenja že navedli v gorenjem članku, največ pa radi tega, ker te najboljše namene in hotenja čuti naše ljudstvo vsak dan na lastni koži, seveda z izjemo onih, ki imajo osovsko kožo ter tega ne čutijo. Kar se pa vesti tiče, stavimo

PODLISTEK

W. Collins:

BREZ IMENA (179)

Roman.

»Nič boljšega niste mogli napraviti in tudi zdaj ne morete napraviti nič boljšega, gospod Noel. Gospod Jurij in njegovi sestri so vaši edini sorodniki; sestri imata kolikor potrebuje, Juriju pa bo prišlo to premoženje prav, ko bo podedoval zamazanemu premoženju po svojem stricu. Tako boste zadostili rodbinskim in prijateljskim dolžnostim.«

»Da, je rekel in zopet je v zadregi grizel pero, »Jurij ima največ pravice. — Ah, Leccout, premoženje je tako veliko! Pustite da še malo počakam, predno ga zapišem.«

»Dobro,« je rekla. »Ne glede na to, vas moram opozoriti še na neko prejšnjo težavo, ki jo moramo odstraniti, predno boste dalje pisali.«

»Kakšno težavo?«

Gospa Leccout se je odmurnila na tihem k durim ter jih naglo odprla: nihče ni prisluškoval, hodnik je bil prazen.

»Novi dobi« iz tisočih vprašanj, ki bi jih lahko stavlili, samo eno vprašanje: ali smejo sploh o vesti govoriti oni brezvestneži, ki odobravaljo postopanje vlade, s katerim je bila slovenskim starišem odvzeta pravica do vzgoje njihove dece v ljudski šoli v njenem, materinem jeziku, pravica, katero priznava cel kulturni svet in v teoriji tudi italijanski učenjaki in tudi sam generalni ravatelj ljudskih šol v Italiji?

S takimi hinavskimi zavijanjji lahko slepimo vašo videmsko gospodo, ki sploh ne pozna duše našega naroda, pred njo se lahko perete in tudi operete, toda pred slovenskim ljudstvom svojega izdajalskega madeža ne boste nikdar oprali.

— Današnja predstava »Golgota«. Po raznih veseloigrah in burkah, katere je v poslednjem času uprizorilo dramatično društvo bomo danes imeli priliko videti na odru »Trgovskega doma« igro z resno in globoko pretresujočo vsebino, kakor je ravno Tučičeva »Golgota«. Ker je ta igra splošno znana po svoji lepoti in globini smo uverjeni, da bo danes zvečer goriško občinstvo napolnilo do zadnjega kotička dvorano »Trgovskega doma«.

V ponderljek, na trg sv. Andreja, ponovi dramatično društvo Molire-jevega »Namišljenega bolnika«, ki je že pri premieri bil deležen burnega uspeha vsled šaljivega dejanja in dobre igre.

Tudi ponderljaka predstava se bo vršila v »Trgovskem domu« in prične ob 8h pop.

— Sploš. slov. žen. društvo v Gorici« je otvorilo v četrtek svojo razstavo žen. ročnih del. Mnogo je bilo posetnikov kaj prvi dan, in vsi so izrazili svoje veliko dopadaje in nad lepimi izdelki pridnih rok in nad okusno razdelitvijo. Tudi prodaja sreč je dobra, saj vsa-kojga mičejo lepi dobinki. Dobitkov so poslali še: G. Koren-Leban 2 koska, g. Lukežič 1 črninik 1 dnevnik, g. Povšič 1 blazino, g. Mar-molija 1 torbico za serviete, g. Sketova 2 sličice, 1 torbico za ščet, 1 prtič, g. Zalka Medvedšek 1 cipkan ovratnik, g. Makuc 1 blazino, g. Lepovšek 1 plet. oblekico, g. Čukova 1 blazino, g. Medvedšek Milica 3 prtiče, g. Dragica Kralj 2 prtiče, g. Toroš 1 sten. kosček, g. Kerševani 3 pomiznike, g. Mušič 1 slik. škaflijo, 1 ovratnik, Ant. Trešić 1 čepico, Rud. Knez 1 čepico, 1 par rokavic, 3 kose blaga. Srčna hvala vsem darovalcem!

— Drvarjeva nezgoda. V četrtek popoldne je 35letni Perkon Ferdinand iz Avsja-Kala pri Kanalu sprejemal na spodnji postaji spuščajnice hlode, katere so mu spuščali njegovi tovariši iz gorenje postaje. Poslednji so morali prenehati z delom, ker dolenja postaja ni več funkcionirala ter so se začudeni podali v niz, da dožejo vzrok rušitve. Ko so prišli na spodnjo postajo, so našli Perkona ležečega v nezvesti na tleh. Najbrže ga je zadel vsled njegove neopretnosti kak hloď v glavo ter ga zrušil na tla. Perkona so takoj odnesli v najbližjo hišo ter ga nato odpravili v goriško bolnico, kjer se nahaja še vedno v smrtonovarnem stanju, ker ima pretresene možgane.

Borzna poročila.

DEVIZE. Amsterdam od 920.— do 930.—; Belgija od 111.— do 113.—; Pariz od 127.75 do 128.25; London od 104.75 do 105.95; New York od 23.— do 23.10; Španija od 312.— do 317.—; Svica od 44.— do 44.7; Atene od 4.— do 4.2—; Berlin od 547.— do 554.—; Bukarest od 11.75 do 12.25; Praga od 69.10 do 69.60; Ogrska od 0.0310 do 0.0017; Dunaj od 0.0320 do 0.0330; Zagreb od 33.35 do 33.75.

VALUTE. Avstrijske krole od 0.0315 do 0.0325; dinarji od 33.25 do 33.60; dolarji od 22.95 do 23.06; novi frank od 91.— do 92.—; funt sterling od 103.70 do 105.90.

Poslano*)

Pozivljava vse one, ki lahko kaj dokažejo, da sva midva podpisana, Ivan in Josipina Muha, lastnika hotela v Sv. Petru na Krasu, protidrjavna elementa ter, da ne spoštujeva državnih institucij, da takoj nastopijo dokazno pot proti nama.

V vsakem nasprotnem slučaju smatrava vse, ki bodo nadalje ravnali proti nama, za breznakažne in škodljive javne avtoritete.

Ivan in Josipina Muha
Sv. Peter na Krasu.

*) Za članke pod tem naslovom odgovarja uredništvo le toliko kolikor mu zakon vele.

Mali oglasi

DEKLE večšo vseh domačih del išče mala družina v predmestju. Naslov na upravnistvo Edinost. 1447

HISICA (vila) s 4 do 6 prostori se kupi takoj. Ponudbe z navedbo cene in lege pod »Hisi-« na upravništvo. 1544

PIANINO, s križanimi strunami, mehanizem Renner, Struttgarth se proda v ulici Solitaria 25/III. 1545

PODLISTEK

W. Collins:

BREZ IMENA (179)

Roman.

»Nič boljšega niste mogli napraviti in tudi zdaj ne morete napraviti nič boljšega, gospod Noel. Gospod Jurij in njegovi sestri so vaši edini sorodniki; sestri imata kolikor potrebuje, Juriju pa bo prišlo to premoženje prav, ko bo podedoval zamazanemu premoženju po svojem stricu. Tako boste zadostili rodbinskim in prijateljskim dolžnostim.«

»Da, je rekel in zopet je v zadregi grizel pero, »Jurij ima največ pravice. — Ah, Leccout, premoženje je tako veliko! Pustite da še malo počakam, predno ga zapišem.«

»Dobro,« je rekla. »Ne glede na to, vas moram opozoriti še na neko prejšnjo težavo, ki jo moramo odstraniti, predno boste dalje pisali.«

»Kakšno težavo?«

Gospa Leccout se je odmurnila na tihem k durim ter jih naglo odprla: nihče ni prisluškoval, hodnik je bil prazen.

HISA s štirimi prostori, hlevom in njivo, dva ma vodnjakoma, 700 klf. zemljo. Naslov, Via del Pane bianco 683, Škedenj. 1546

SABICA, avtorizirana, sprejema noseče. Zdravnik na razpolago. Dobra postrežba. Govori slovensko. Tajnost zanjama. Slav. vec. Via Giulia 29. 1459

SLOVENEČ iz reške doline, srednje starosti, agiln, mirnega značaja, ufpidnega vedenja, izučen v trgovini delikates, z večletno prakso kakor tudi vešč trgovine z mešanim blagom in kožami, vešč slovenskega, italijanskega, hrvaškega in nemškega jezika v govoru in pisavi, in češkega v govoru, sedaj le v službi, želi prenesti se v drugo trgovino/skladišče, ali bulet. Nastopi najdalje do 15. decembra t. l. željo tudi takoj. Cenjene ponudbe pod »Pčten« Pošta Trnovo 121 p. l. l. Bistriči. 1536

PONUDEBA. Prva mlekarstva zadruga v Volčah prodaja svoje odlikovano centrifugirano (čajno) maslo najboljše vrste, katerega izdeluje od 25—30 kg na dan skozi celo leto. Ponudbe za leto 1925 se sprejemajo do 20. decembra t. l. Prva mlekarstva zadruga Volčte — Volzana. 1537

ZENA, za kmetijska dela in molžnjo krav, sč. lšče. Scorcola — Cordaroli 272, Toroš. 1541

HARMONIKA, nova, dve vrsti, iz basov, violina 3/4, se prodaja. Via della Fornace št. 3/I. 1543

URARNA-ZLATARNA F. BUDA

Trst — Corso Garibaldi 35
(Podružnica Via F. Allinata 1)

Kupuje krone, goldinarje, staro zlato, briljante in plačuje po najvišjih cenah. Razpolaga z veliko izbero vseh zlatih predmetov 14 in 18 karatnih, brljanov, dijamantov, srebrnine in ur po najnižjih cenah. (24)

Zlato, srebro, krone, platin, zobovje

kupuje
Zlatar ALBERT POVH
Trst, Via Mazzini 46

PREDNO KUPITE POHIŠTVO

se Vam izplača v vsakem slučaju, da obiščete tudi
velika skladišča pohištva

:: M. STEINER ::

D. Z. O. Z. 12

TRST, Via Geppa 17 — Via Pauliana 1
(Vogel Piazza Stazione)